

Saksutredning

Høring - NOU 2009:18: Rett til læring

Saksbehandler: Tore Hangerhagen
Dato: 04.11.2009
Arkivref.: 09/32169/FA-A20, TI-&13

Utvalg	Møtedato	Utvalgssaksnr.	Beh.status	Beslut. organ
Skole, oppvekst og kulturutvalget	19.11.2009	055/09	PS	

Journalposter i arkivsaken
Nr Type Dok.dato
1 I 22.07.2009

Avsender/mottaker
Det kongelige
kunnskapsdepartement

Tittel
Høring - Rett til læring - Innstilling fra utvalget
for bedre læring for barn, unge og voksne
med særskilte behov

Rådmannens forslag til vedtak:

Skole- oppvekst og kulturutvalget i Moss kommune slutter seg til forslagene i NOU 2009:18: Rett til læring. En gjennomføring av tiltakene i NOU 2009:18 vil kunne bidra til å gi større læringsutbytte for barn, unge og voksne med særskilte behov.

19.11.2009 Skole, oppvekst og kulturutvalget Møtebehandling:

Votering:

Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

SOK-055/09 Vedtak:

Skole- oppvekst og kulturutvalget i Moss kommune slutter seg til forslagene i NOU 2009:18: Rett til læring. En gjennomføring av tiltakene i NOU 2009:18 vil kunne bidra til å gi større læringsutbytte for barn, unge og voksne med særskilte behov.

Saksopplysninger:

NOU 2009:18. Rett til læring.

Utvalget for bedre læring for barn, unge og voksne med særskilte behov ble oppnevnt 29.juni 2007 og avga sin innstilling 2.juli 2009. Utvalget har hatt et omfattende mandat og fremmer en rekke forslag som har betydning for opplæringstilbudet for barn, unge og voksne med særskilte behov.

Departementet inviterer til en bred høring for å gi flest mulig instanser anledning til å uttale seg om og påvirke opplæringstilbudet til barn, unge og voksne med særskilte behov.

I Moss kommune gjennomføres følgende prosess:

- Kommunalavdeling kultur og oppvekst satte ned en gruppe bestående av en rektor fra ungdomstrinnet, en rektor fra barnetrinnet, rektor på Moss Voks, virksomhetsleder for oppvekst- og helsetjenesten og en fra kommunalavdelingen.
- Gruppen var representert med to på en høringskonferanse arrangert av departementet
- Forslagene til endringer ble presentert på ledernetverk med alle rektorene og virksomhetslederne for barnehagene til stede
- Arbeidsgruppa har etter behandling i rektornettverket gått gjennom forslagene og blitt enige om hvilke forslag Moss kommune bør uttale seg om
- Kommunalavdelingen skriver sak til SOK
- Saken behandles i SOK.
- Uttalelse sendes Kunnskapsdepartementet

Bakgrunnen for utredningen er at det er mange elever med for lavt læringsutbytte. 7% av elevene i grunnskolen får spesialundervisning, 20-25% har behov for tilpasninger, det er ulik praktisering og forståelse av regelverket.

Gjennom hele NOU-en går det to røde tråder: Oppfølging og kompetanse.

Forslagene til endringer ligger i kapitlene 13 – 17 i utredningen. Totalt er det 61 forslag. Vi har valgt ut de vi mener er de mest sentrale, og som sannsynligvis kommer til å avstedkomme mest diskusjon.

Vurderinger:

Kapittel 13: Tidlig innsats og forebygging

Forslag:

- Kommune får plikt til å sikre språkkartlegging av barn omkring fylte tre, fire og fem år.

Kommentar:

- Moss kommune slutter seg til forslaget. Det kan diskuteres om det er nødvendig med språkkartlegging alle tre årene, men kartleggingen bidrar klart til å følge det enkelte barns utvikling og gjør at det tidlig kan settes inn nødvendige tiltak. For å kunne gjennomføre dette, er det nødvendig med kompetanseheving på språk og språkutvikling i barnehagene.

Forslag:

- Læringsboka innføres som felles verktøy for tidlig innsats og oppfølging. Boka følger barnet og elevens utvikling, læring og læringsmiljø gjennom barnehage, grunnskole og videregående opplæring.

Kommentar:

- *Læringsboka skal:*
 - *Fremme barnets/elevens læring, trivsel og personlige utvikling*
 - *Dokumentere barnehagens og skolens oppfølging, tilretteleggingsstrategier og læringsmiljø*
 - *Styrke samarbeidet og dialogen mellom barnehage/skole og hjemmet*
 - *Sikre sammenheng og overganger i opplæringsløpet*

- Stortingsmelding 41 – "Kvalitet i barnehagen" varsler at det skal innføres et krav om skriftlig dokumentasjon om barns interesser, lek., læring og utvikling overføres fra barnehage til skole. I Stortingsmelding 44 – "Utdanningslinja" foreslår departementet at det blir etablert gode systemer for overføring av relevant informasjon fra grunnskole til videregående opplæring.
- Det er svært viktig at det etableres et system som sikrer at nødvendige hjelpetiltak kan settes i gang umiddelbart ved overganger. Etablering av en læringsbok vil bidra til å sikre kontinuitet i arbeidet med den enkelte som har særskilte behov.
- Det sies at læringsboka er et felles verktøy for tidlig innsats og oppfølging som skal følge barnet og elevens utvikling gjennom barnehage, grunnskole og videregående opplæring. Vi tenker oss at det utvikles et IKT-basert verktøy som skal utgjøre læringsboka.
- Innføring av læringsboka vil kunne bidra til bedre tilrettelegging for den enkelte gjennom hele opplæringsløpet, og vil dermed kunne bidra til bedre læringsutbytte. Det vil være et viktig virkemiddel for å redusere lese/skrive vansker i grunnskolen og bidra til å hindre drop-out i videregående skole.
- Leseferdigheten har avgjørende betydning for den enkelte skal kunne få et meningsfullt voksenliv/arbeidsliv og for å kunne bidra som samfunnsborger.

Kapittel 14: Rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen

Forslag:

- Retten til spesialundervisning i opplæringsloven §5.1 erstattes av en rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen. Denne retten utløses når eleven ikke har et tilfredsstillende læringsutbytte.
- Vedtak om ekstra tilrettelegging i opplæringen kan fattes uten sakkyndig vurdering, men basert på barnehagens og skolens egen saksforberedelse, gjort i samarbeid med PP-tjenesten.
- Det skal utarbeides sakkyndig vurdering dersom:
 - det er sannsynlig at det må gjøres avvik fra læreplanen
 - skolen ikke har den nødvendige kompetanse
 - foresatte og barnehagen/skolen krever det
 - tilretteleggingen vil kunne forutsette større organisatoriske endringer
- Rett til ekstra tilrettelegging før opplæringspliktig alder hjemles i barnehageloven.

Kommentar:

- Selv skriver Midtlyng-utvalget: *"Omforming av retten til spesialundervisning er ikke ment som et sparetiltak, men erstattes av en annen form for rettighetsfesting som er mer målrettet og funksjonell og favner videre enn dagens spesialundervisning"*.
- Slik vi ser det, er dette et godt grep for å få til bedre utnyttelse av ressursene i skolen, slik at det øker læringsutbyttet for alle elever. Med en slik tilnærming vil flere elever kunne få hjelp før problemene blir for store. Det har vist seg at et stadig økende antall enkeltvedtak binder opp ressurser både for kommunene og i PP-tjenesten. Forskning viser at læringsutbyttet ved dagens organisering er sterkt varierende og at hjelpen ofte settes inn for sent.
- En forutsetning for å ta vekk §5.1 er at alle frigjorte ressurser blir i skolen, ressursene er helt nødvendige for å kunne oppfylle intensjonene i NOU 2009:18.

Kapittel 15: Tilpassede og fleksible opplæringsløp

Forslag:

- Fylkeskommunene videreutvikler og gjør opplæringstilbud med avvik fra læreplanen tilgjengelig for elever som ved overgang fra grunnskole til videregående opplæring ikke har forutsetninger for studie- eller yrkeskompetanse.

Kommentar:

Dette er et svært viktig grep for å motvirke drop-out fra videregående opplæring. Særlig viktig her blir samarbeidet mellom grunnskole og videregående skole ved overgang – samt et godt tilbud innenfor faget utdanningsvalg.

Forslag:

- Alle elever i yrkesfaglige studieprogrammer får tilbud om et 2+2 – løp uavhengig av om de får lærlingplass eller ikke. Dersom eleven ikke får plass i lærebedrift, skal fylkeskommunen utvikle et tilbud med to års varighet på linje med opplæring i bedrift, eksempelvis gjennom en elevbedrift.

Kommentar:

- Dette er et avgjørende grep for å bidra til å motvirke drop-out i videregående opplæring.

Kapittel 16: PP-tjenesten og Statped tettere på**Forslag:**

- PP-tjenesten skal være tettere på barnehager og skoler, og videreutvikle kompetanse på læringsmiljø, problematferd og sammensatte lærevansker.

Kommentar:

- Gjennom hele utredningen ser vi en dreining av PP-tjenesten fra sakkyndighetsarbeid og over på systemarbeid. De vil bli satt i stand til å bistå skoler og barnehager på en helt annen måte enn tidligere. Vi ser at dette er en nødvendig utvikling for at skoler og barnehager ikke bare skal få bistand på individnivå.

Forslag:

- Det etableres et nasjonalt utviklingssenter for PP-tjenesten
- Det etableres et 5-årig kompetanseutviklingsprogram for PP-tjenesten

Kommentar:

- Dersom dette blir vedtatt, vil vi få en PP-tjeneste med stadig bedre kompetanse som på en god måte vil kunne bistå skoler og barnehager både på individ- og systemnivå.

Kapittel 17: Helhet krever tverrfaglig og tverretatlig samarbeid**Forslag:**

- Det innføres rett til en personlig koordinator ved behov for langvarige og koordinerte tjenester
- PP-tjenesten får selvstendig henvisningsrett til BUP og HABU.
- Det iverksettes tiltak for at barn under barnevernets omsorg/i barnevernets tiltak får oppfylt sine rettigheter etter barnehageloven og opplæringsloven

Kommentar:

- Alt dette er tiltak som bidrar til et bedre tverrfaglig og tverretatlig samarbeid.

Kapittel 18: Kompetanse på alle nivåer

Generell kommentar: Det legges opp til styrking av grunnutdanninger i forhold til ekstra tilrettelegging, styrking av etter- og videreutdanningstilbud, samordning av grunn-, etter- og videreutdanninger. Det etableres kompetanseutviklingsprogrammer for skoler og barnehager, og det inngås forpliktende samarbeidsavtaler mellom de spesialpedagogiske regionsentrene og universitets- og høgskolesektoren.

Utvalget mener at økt kompetanse er en hovedstrategi for å styrke barnehagens og skolens evne til å skape inkluderende miljøer.

Mandatet har vært å vurdere fremtidige behov for kompetanse i tiltakskjeden for barn, unge og voksne med særskilte behov. Det er ikke vanskelig å slutte seg til forslagene.

Miljøkonsekvenser:

Ikke vurdert.

Konklusjon:

NOU 2009:18: Rett til læring viser en retning det ikke er vanskelig å slutte seg til. Det er påvist at tiltakene for de som trenger ekstra tilrettelegging ikke fungerer godt nok. Dette er en omfattende reform, som inneholder mange store endringer. Viktigst er det etter vårt skjønn er at NOU-en ser samlet på tiltak i barnehage, i grunnskole, i videregående opplæring og for voksne.

Dette viser oppdelingen i kapitlene tidlig innsats, rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen, tilpassede og fleksible opplæringsløp i VGO, PP-tjenesten og Statped mer tett på, Helhet krever tverrfaglig og tverretatlig samarbeid og økt kompetanse på alle nivåer.

Verd å merke seg er at utvalget har vært pålagt å fremme forslag innenfor dagens ressursramme. Mange av forslagene vil kunne realiseres gjennom en omdisponering innenfor dagens rammer. Flere av tiltakene vil kunne bety besparelser gjennom bedre organisering av oppgaver og kompetanseheving. Det legges også opp til en betydelig kompetanseheving på alle nivåer.

Rådmannen i Moss, 04.11.09

Bjørn Olavesen
Kommunalsjef

Tore Hangerhagen
Saksbehandler